

939

פ ר ו ש ד ק ר ל . ס ס י 1/3

מישיבת ועדת העבודה, סיום ד', ה' בחשון
תשי"ז - 10.10.56, בטעה 8.30.

=====

- בדאָרף: חברי הוועדה:
- ע. גוברין - היו"ר
 - א. דימל
 - ס. קלטר
 - א. כהן
 - י. אלטוגי
 - י. בן-אהרן
 - י. ריפתי
 - ב. הראל
 - א. וילנסקה
 - ח. טגורי-כהן
 - ה. ברגר

טוֹזַנִים: סד בר ניב - היועץ המשפטי של משרד העבודה
סד שעל - מטעם משרד העבודה

סדר-היום: חוק ישוב סכסוכי עבודה, תשי"ז - 1956

היו"ר ע. גוברין: אני פותח את הישיבה ומקדם בברכה את כל החברים.

אנחנו ממשיכים בדיון בחוק ישוב סכסוכי עבודה.
סעיף 6

סד בר ניב: בסעיף 6 אנחנו מציעים להוסיף, אם שר העבודה לא נטל לידיהו תפקיד זה, הוספנו מלים אלה לאור המציאות, כי לעתים יש סכסוך רציני, בעל סמדים ארציים ובעל חשיבות מכרעת, ואז השר עצמו שטמס כמתווך. אנחנו איבנו רוצים להוציא את האפשרות הזאת.

ס. קלטר: אני מציע שנמקום המלים "יחליט המטונה הראשי אם יתווך בטכסוך" יבואו המלים "אם שר העבודה לא נטל לידיהו את התווך חייב המטונה להתחיל בתווך". אני חושב שבכל מקרה חייב המתווך להתערב.

א. דימל: חה"כ קלטר רוצה לחייב את המתווך להתערב בטכסוך, אבל במקרה זה צריך לחייב את שני הצדדים להודיע על כך שיש סכסוך, צריכים להמציא אינפורמציה למתווך כדי שיוכל לפעול.

ס. קלטר: יתכן שהצדדים אינם מעוניינים בשום בירור, יתכן שנודע למתווך, לא על ידי הצדדים.

היו"ר ע. גוברין:

החוק הזה לפי הבירור בכנסת ובממשלה,
יש לו הגיון משלו. אני מבין את עמדת

הציונים הכלליים...

א. רימלט:

אינני בעד בוררות חובה, כלומר שיהיה
איסור שביתות, אני בעד זה שיהיה נסיון

של תווך.

היו"ר ע. גוברין:

למעשה חה"כ קלמר מציע אותו דבר שמציע
חה"כ רימלט אבל בנוסח אחר. המטלה
לא קיבלה זאת, ומה שאתה מציע, חה"כ קלמר, אין בזה שום שיטה. החוק
הזה אין כוונתו להכניס חובת תווך בכל מקרה ומקרה, וזה הגיוני מאד,
גם לפי האופי של טשק הארץ. סעיף 6 בנקודה אחת אפילו מרחיק לכת,
כי הוא הגיוני עד הסוף. החוק אוסר: אם איש לא פנה לסתווך, אבל נודע
לו על סכסוך, הוא יכול להזמין אנשים ולברר מה קרה. זוהי דרך רחבה
מאד ואם הולכים בדרך רחבה אז אפשר להטיל על הסתווך חובת תווך בכל
מקרה. אם הוא חושב שאין צורך בתווך - הוא לא יתווך.

א. כהן:

ברור שגם חה"כ קלמר, גם חה"כ רימלט וגם
אנוכי היינו רוצים להביא לידי ביטוי בחוק
את ענין תקופת ההסתנה לפני פרוץ שביתה. לפי דעתי צריך להבטיח תקופה
של הסתנה ותקופה של תווך לפני פרוץ שביתה בפועל חיוני. ברצוני לברר
היכן אפשר להכניס את הנקודות הללו. אני רוצה לסנוע שתפרוץ שביתה,
לפחות לא בפועל חיוני, אלא לאחר שעברו 12 יום מהיום בו הודיעו לסתווך.

מר בר-ניב:

זה נוגע לסעיף 5 (א) שחה"כ רימלט הציע
להוסיף בישיבה הקודמת והצעתו לא נתקבלה.

א. אלטובי:

לאורך כל ההצעות האלה יזדקפו חלוקי
דעות שישנם והם ישנם. יש כאלה הרוצים
בוררות חובה בלתי מסוייגת ויש כאלה הרוצים חובת תווך, שעדגמר התווך
אסור יהיה לשבות. ההצעה הזו של הטלת תקופת הסתנה בה יהיה אסור
לשבות מקורה בחוק טאפט-הרטלי בארצות הברית. האיגודים המקצועיים
מתנגדים לסעיף זה בכל תוקף. חלוקי-דעות אלה ישנם ואנחנו מצביעים
ומכריעים בכל סעיף וסעיף.

סעיף 6 הייתי מנסה קצת אחרת: נודע למסונה
הראשי על סכסוך עבודה והחליט לתווך בסכסוך" וכאן יש לשים נקודה. אז
כבר אפשר לקבל כל שאר הדברים. אם נמסרה הודעה על ידי הצדדים, פירוש
הדבר שיטנה בקשה מצד אחד הצדדים לתווך, ואז אני מסכים עם חה"כ קלמר
שהסתווך במקרה זה חייב לתווך. לכן מספיק לכתוב "נודע לו" - זה יכול
להיות על ידי מסירת הודעה, על ידי קריאה בעתון - ונדמה לי שלמעשה
כל מנהל ומתווך אקטיבי באיזה מחוז שהוא כשנודע לו שיש סכסוך הוא
מנסה להזמין את הצדדים. אם הצדדים אינם רוצים בתווך - אז הטעם הוא
אחר. לכן אם בכתוב רק "נודע" וכו', נשאר בידי הסתווך האפשרות לשקול,
כי אינני מציע שאנחנו נחייב אותו חובה מפורשת לתווך.

י. ריפתין:

לדעתי יש למחוק בסעיף זה את המלים "או
שנודע לסתווך הראשי בדרך אחרת". החוק
הזה בנוי על יסוד עקרון יפה ומקובל של הסכסיות וחופש הפעולה של
הצדדים. אם איזה צד מבקש את התערבות הסתווך אז לא הייתי מתנגד
שתחול עליו חובת תווך. אבל לפי הנוסח של סעיף זה הסתווך יכול
להיכנס לתפקידו על סמך זה שקרא ידיעה בעתון, או ששמע ברדיו, ונדמה
לי שיש בזה הרחבת תחום ההתענינות של הסתווך מעבר למסגרת שבקבע
ביסוד החוק.

א. י. אלטובי:

לפעמים קורה ששני הצדדים נכנסו לפגוע
סגור אחרי סוף ואף אחד מהצדדים אינו
רוצה לפנות לסתווך משום שעצם הפניה תראה כסימן של חולשה. לכן
במקרה זה אין טוב מזה שהסתווך בעצמו יחליט לתווך. משום כך אינני
מסכים למחוק את המלים "או שנודע למסונה הראשי בדרך אחרת".

ב. הראל:

הביטוי "נודע לסמונה הראשי" אינו מתאים ללשון של חוק. כלום יקיסו בשבילו שרות ידיעות? או נשאר זאת למקריות, שנודע לו איכשהו? לי נדמה שביטוי זה לגמרי אינו מתאים לאותה דייקנות ויחס ברור שצריך להיות בחוק. אני חושב שאפשר למסור סמכות למשרד העבודה, או לסווד אחד, לדרוש את התוון, כלומר צריכה להיות סמכות זו בידי מוסד נוייטראלי שאינו צד בסכסוך.

אינני תומך בהצעה שבמקרה של תוון הזמן שנים יוגבל, אבל שבתקופה זו לא תוכל לפרוץ שביחה.

מר בר-ניב:

נדמה לי שהבירור נכנס לפסים שנובעים מאי-הבנת העיקר, מפני שאין כל קשר בין לבין חובת תוון. אגב, בחוק זה יש תוון חובה, כי סעיף 8 מחייב כל צד להופיע, להגיש חומר, להחקר וכו'. תוון חובה יש פה, אבל אין סנקציה של איסור שביחה.

אין כל קשר בין סה שואטר בסעיף 6 לבין בעיה זו. והראיה - ניקח לדוגמה את החוק המנדטורי משנת 1939, שאסר שביחות ללא תוון - אם מנהל מחלקת העבודה מחליט שיש לו ענין להתערב בדבר.

גם באותן ארצות שיש בהן איסור שביחה אין הוא חל על כל שביחה אלא על אותה שביחה שהציבור אומר שיש לו ענין שלא חפרוץ.

סעיף זה קובע מתי המדינה מתערבת והשאלה היא אם היא מתערבת בכל מקרה או לא בכל מקרה. החוק בא להסדד יחסי העבודה כשיש אינטרס כלכלי איבורי. אני יכול לתאר לעצמי סכסוך עבודה באיזה מועדון בו העובדים רוצים תוספת של מוקינגים; אני שואל: האם יש למדנה אינ רס להתערב בסכסוך זה? או יכול להיות סכסוך מסוג אחר, שהיחה התנהגות כזאת שהביאה את הדברים למצב כזה שמלכתחילה ברור ליהיה זה כשלון להתערב בשלב זה. לכן לסעיף 6 אין שום קשר עם תוון חובה ואיסור שביחות. ישנם הרבה מאד סכסוכים היום שלגביהם אנחנו אומרים: אין כל ענין להתערב, אין כל סיכוי. נניח שיש סכסוך בין שני הגופים הגדולים ביותר - המטרות העובדים והתאחדות בעלי התעשייה; בשלב מסוייח של הסכסוך רצוי לתת לצדדים להמשיך עוד במו"מ מתוך הרגשה שזה עוד מתנהל בבית. שיקול כזה עלול לקבוע את התערבותו של המנהל באותו שלב, כלומר אם הוא יתערב או לא. ההנחה היא שיש מנגנון ממסלתי שמחובתו לשמור על יחסי עבודה תקינים, ופה יש ענין של חובה פרלמנטאריה של אשר להסביר למה לא היחה התערבות במקרה זה או אחר, אולם על כך נותן השר דו"ח לפני הכנסת.

למה נאמר כאן "נודע לו בדרך אחרת"? - לעתים קרובות המחוקך יכול לקבל הודעה בטלפון, למשל, שהנה יש סכסוך כזה וכזה, הצדדים מודיעים שהם לא יפנו רשמית אבל מוסיפים: אנחנו רוצים שיהיה תוון, אלא שמתוך אותם שיקו לים שמא פניה תתפרט כחולטה מעונינים שהתוון יהיה על פי יוזמת המחוקך ולא על פי יוזמתם.

נשאלה השאלה האם מתאים לכתוב בחוק "נודע לו בדרך אחרת", שכביכול אין זו לשון של חוק. אני רוצה לומר שיהיה זה מתוון אזורי רע מאד אם הוא לא ידע על סכסוך שפרץ באזור שלו. הוא צריך לדעת ומתוון שקורא בעתון שהגיטו מכחב-איום בשביחה חובתו להתערב אם ימצא לנכון.

מ. קלמר:

לא חכמתי יותר אחרי ההסברה הזו ואני יודע שכאן לא מדברים על תוון חובה של הצדדים אלא דנים על כך מתי המתוון חייב או רשאי לחוון. אני חושב שאם אחד

הצדדים מודיע על סכסוך לא יתכן שהמתווך לא יתערב. אחרת אין ערך לחוק הזה. אם נמסרה הודעה על ידי אחד הצדדים לא יתכן שהמתווך עוד יסקול אם להתערב או לא.

אשר למליכ "נודע לו בדרך אחרת" אני מסכים שאם למתווך נודע על סכסוך, לא על ידי פניה רשמית של אחד הצדדים, עליו להתעניין על מה הסכסוך ובמקרה זה הוא יכול לסקול אם בשלב זה עליו לחזור או לא.

א.י. אלמוגי:
אני חולב שהיתה אי-הבנה בדברי היועץ המטפטי. אנחנו מפרידים בין שני שלבים. יש שלב שהתווך כבר קיים וכאשר התווך קיים חובה על הצדדים להתנהג לפי החוק. אך כעת אנחנו דנים על השלב הראשון - איך יגיעו לתווך. לי נראה שאם צד אחד פונה - ורשמים הצדדים לתבוע מנציגי איבור לשרת אותם - או שני הצדדים פונים ישנה זכות לגיטימית לדרוש כי במקרה זה לא תהיה למשרד העבודה הזכות לסקול אם לתווך או לא. אבל עם זאת אי-אפשר למחוק את המליה "נודע לא בדרך אחרת", מפני שהצדדים לפעמים מעוניינים ללא לפנות אבל מעוניינים בהתערבות המתווך. אולם כאשר למתווך נודע בדרך אחרת אין הוא חייב להתערב.

י. בן-אהרן:
מדוע החברים עומדים כל-כך על זה שמשרד העבודה חייב לתווך בכל מקרה, מדוע אין הוא רשאי לסקול? היה איזה הגיון אילו אמרו שאם שני הצדדים פונים אז הוא חייב; אבל אי-אפשר להטיל חובה-תווך על משרד העבודה כשאחד בלבד פונה, כשהוא דבר פתוח להחגריות, לפרובוקציות, לכל מיני דברים. האם הוא צריך לקבל מרות של איזה צד שהחליט לטבות?

א.י. אלמוגי: התווך אינו מונע טביחה.

י. בן-אהרן:
אנחנו מחננדים לתווך חובה מצד המדינה כשאחד הצדדים מעוניין בו. חובה-תווך צריכה להיות רק במקרה שפונים שני הצדדים.

הוא הדין בעניין המליה "נודע לו". ראיתי זאת בכמה חוקים, מליה אלה מוכרות להיות. אם למתווך נודע על סכסוך בדרך אחרת או התערבותו נתונה לשיקול דעתו.

א. רימלט:
במקרה שהצעת לסעיף 6 לא תתקבל אציע למחוק את המלים מ"חליט" עד "החליט לחיוב".

ה. מגורי-כהן:
עמדתנו בקשר לחוק ישוב סכסוכי עבודה ידועה - זהו חוק לסכסוכי עבודה ולא לישוב סכסוכי עבודה, כי אם לא מטילים שום חובה על אף אחד מהצדדים, מה במקרה של טביחה במפעל גדול כשלבעל המפעל לא איכפת שהשביחה תמשך? והמפעל חשוב גם למדינה וגם לעובדיה; מה עושים במקרה זה? אפשר להשאיר את המצב שאף אחד אינו מתערב? אני חושב שדבר כזה לא יתכן. אני מצדד עם אלה האומרים שאם ישנה פניה של אחד הצדדים המתווך חייב להתערב.

א. כהן:
אני נוטה לקבל את החיזה של חה"כ ריפתיך ואלמוגי לפחות לגבי חלוקת הסעיף לשניים. זה אינו אומר הרבה, אבל זה עוד חצי צעד לקראת מה שאנחנו רוצים - להכביד על פריצת טביחות. כל הויכוח הוא בכיוון זה. אני מתפלל על היועץ המטפטי שהוא הביא דוגמה כל-כך טריביאלית על דרישת טוקינגים. מדוע לא נאמר שאם הודיע אחד הצדדים, בין אם זה הצד של איבור הפועלים ובין אם זה הצד של המשק - כלומר המכונות, הסחורות - שגם איבור הפועלים מעוניין בקיומו, אז תהיה חובת התערבות מצד המדינה, כלומר במקרה שצד אחד דורש?

אני מקבל את החיזה של הה"כ ריפתיך ואלמוגי שבמקרה ואין שום הודעה רשמית מצד הצדדים, אלא נודע למתווך בדרך אחרת, המתווך יהיה רשאי לשקול אם להתערב או לא. אולם במקרה של הודעה צריכה להיות חובת תווך.

י. ריפתיך: אני מצטרף לניסוח של הה"כ בן אהרן שבמקרה ששני הצדדים פונים תהיה חובה לתווך.

אינני מקבל את ההסבר בקשר עם המלים "נודע לו בדרך אחרת". אינני הושב שאנחנו צריכים לבנות על ההנחה שיש לנו ציבור כל-כך מפגר. אני יכול לתאר לעצמי שהמתווך יודע, הוא יכול להשפיע שיפנו אליו, אבל אינני הושב שבמדינה שרוצה לעמוד על רמה גבוהה של יחסים יכול בכלל מיטתו לתווך כשאיש אינו מבקש ממנו זאת. לכן לא נראה לי ניסוח זה.

היו"ר ע. גוברין: הבירור נסתיים. אני רואה לעיין בהצעות שהוצעו ואת דעתי אני אביע בישיבה הבאה.

סעיף 7

א. וילנסקה: אני מציעה למחוק סעיף קטן (2), כי פירושו שהמעביד נזקק לעזרתה של הממשלה כדי להפעיל

לחץ על העובדים, בעקיפין או במישרים, נגד השביתה שלהם. אני הושבת שהפועלים שחלו ליטו באסיפתם הכללית ברוב דעות לטובתם שובתים, זוהי זכותם ואינם מחוייבים למסור לנציג הממשלה חטובה מנומקת. הם רשאים אבל אינם חייבים. הסעיף הזה אמנם מנוסח בצורה כללית ומחייב את שני הצדדים, אולם למעשה הצד המקופח הוא הצד של העובדים הנאבקים שהנסק שלהם הוא אחדותם. חיוב של חטובה מנומקת פירושו הטלת לחץ או אפסרות להטיל לחץ על העובדים.

י. בן-אהרן: אני רוצה הסבר: מדוע הם חייבים למסור את נימוקיהם בכחב? אני הושב שזוהי חמכות מרהיקת לכת. דומני שצריכה להיות רשות לשני הצדדים לא לתת את הנימוקים בכחב. כי למסירת נימוקים בכחב אין אופי של מו"מ חופטי אלא אופי משפטי וזה לא עולה בקנה אחד עם רוח התווך.

אשר לסעיף (3) הדין על הזקקות לחוות דעת של מומחים ועל נציגי ארגוני עובדים וארגוני מעבידים, כאן כתוב שהמתווך רשאי ואינו חייב ולי נראה שדווקא במקרה זה הוא צריך להיות חייב. המתווך, במקרה של סכסוך, צריך להיות חייב לשמוע חוות דעת.

א. כהן: יש משהו צודק בדברי הה"כ בן אהרן שבמסגרת של תווך חופטי יש לנו כמה וכמה חובות.

אני לא הייתי נבהל מהסעיף הזה שהמתווך רשאי לחייב את הצדדים לתת חטובה מנומקת בכחב, אבל השאלה היא יותר על הרושם הפסיכולוגי, כי יתכן שלא יזה צד לא יהיה מה לתת בכחב. לפי דעתי סעיף קטן (4) הוא בעל אופי מזיק יותר. במסגרת של מטטר כלכלי חופטי, מטטר של החחרות, לא נראה לי שסעיף בחוק נותן סמכות לאחד מפקידי הממשלה לחקור את המצב הכלכלי ולעיין בספרי החשבונות של המפעל, על כל פנים זה סעיף קשה. מעוניין בעל המפעל בתווך, מעוניין בנצחון עמדתו - הוא ממילא יתן כל עזרה למתווך כדי לטכנע אותו. כיצד הוא יכול לטכנעו אם לא ירשה לו לעיין בספריו? כי אז המתווך יבין שהצד השני צודק. לכן אין לחייב, המתווך רשאי ואם הצד יטכנים - יחקור אותו, אבל אין לכפות עליו.

י. ריפתיך: לא ברור לי מהו הפירוש המדוייק של המלים "המתווך יעשה כמיטב יכולתו ליישוב הסכסוך

בדרך מו"מ"; או שזוהי טאוטולוגיה או שרוצים, אם יש שביחה, להטיל על המתווך איזה תפקיד אקטיבי, לא לגבי התווך עצמו אלא לגבי השביחה. ניסוח זה מיותר. צריך לומר שתפקידו של המתווך הוא זה וזה.

אשר לסעיף קטן (2), כל אדמיונין לחת
חשובה מנומקת, אחרת יפסיד בעיני המתווך. אם הפועלים ידרשו תוספת
משכורת בשיעור של 100% בלי כל נימוקים, ברור שזה ישפיע על טיקול
דעתו של המתווך. לכן נדמה לי סעיף קטן (1) מבטל סעיף קטן (2).

אשר לסעיף (3) אני מציע לחלקו לשניים.
כאן המומחים עומדים בראש, ועם כל הכבוד להם, אינני חושב שהם צריכים
לחפוט את המקום הראשון. אני חושב שצריך לקבל את הצעת הה"כ בן אהרן
שהמתווך חייב לשמוע את נציגי ארגוני העובדים והמעבידים והוא יכול
לשמוע גם מומחים, אם כי אינני יודע מה בדיוק עושים המומחים כאן.
אני מוכן להשאיר את המומחים במסגרת יותר צנועה.

לסעיף (4) אני מבקש הסבר בנקודה הבאה:
ישנו חוץ, ישנו סעיף (4) הנותן משקל רב לחקירת מצבו הכספי של המפעל
וחשבונותיו; זהו דבר שמצד אחד יכול להיות סודי ומצד שני חשבונות
זהו דבר מאד אלסטי. ישנן שאלות שונות, בעל המפעל יכול לטעון שהוא
שוחף במפעל אחר וכו'. אינני אומר שלא צריך להביא בחשבון את מצבו
הכלכלי של המפעל אבל אין בניסוח הזה משקל נגדי לגבי מצבם הכלכלי
של הפועלים. אינני מביע את הרעיון הזה באופן מנוסח ומוחלט, אבל
את נסחפך בניסוח שיסנו בסעיף (4) הדבר הזה יכול לחת אינסטרקציה
קצת חד-צדדית למתווך.

ב. הראל:
אני מציע להשאיר סעיף (2) ולמחוק סעיף
(4). סעיף (2) נחוץ, לא יתכן שהמתווך
לא תהיה לו אפשרות לקבל אינפורמציה ישירה על ידי שאלות על כל הנעשה.
יש לחייב את הצדדים לתת חשובה מנומקת וברורה לכל שאלה שתתעורר בתווך.

עם זאת אני מוצא למיותר סעיף (4) כי אז
תהיה אפשרות למתוח לעורר כל שאלה הנוגעת למפעל ועל המעביד מוטלת
החובה להשיב על כל שאלה בחשובה מנומקת. אלה שמציעים למחוק סעיף (2)
אינני מביין מדוע הם מציעים להשאיר סעיף (4). מצד אחד הם רוצים
שהצדדים אפילו לא יהיו חייבים להשיב לשאלות המתווך ומצד שני הופכים
את המתווך לחוקר.

י. בן-אהרן:
כאן כתוב "הוא רשאי לחקור את המצב הכלכלי
של המפעל" אבל אין הובה לספק לו את התומר.

ב. הראל:
זה לא נכון, סעיף זה מאפשר למתווך לעיין
בכל ספרי החשבונות ובכל המסמכים של המפעל.
אין שום דבר במפעל שהמתווך אינו רשאי לחקרו, ומצד שני אותם חברי
ועדה שמציעים להשאיר סעיף זה הם בדעה שהצדדים אפילו אינם מחוייבים
להשיב על שאלות. לא יתכן להפוך את המתווך לחוקר, כשכל ענינו
לחפש פשרה ודרך מוצא.

א. רימלט:
אני מציע להשאיר סעיף (2) אבל לגבי סעיף
(4) אני מתקשה. אני מביין שלשם פעולת
חוץ יעילה נחוץ לדעת את מצבו הכלכלי של המפעל. מצד שני, אין ידע
המתווך על מצבו הכלכלי של המפעל אם אין לו אפשרות לברר? אבל במצבו
אנו, במציאות שלנו, יש למפעלים סודות, לא בעניני מס הכנסה, אלא
סודות מקצועיים אשר אם ייודעו לקו נקורנציה היא יכולה להרוס את המפעל.
כאן הייתי מעוניין לנסח סייג ולהכניס את ענין הסודיות. צריך לאפשר
למתווך לבחון את מצבו הכלכלי של המפעל אבל צריך לסייג זאת גם
מבחינת הסודיות וגם מבחינת חקירת דבריהם שאינם נוגעים לענין.

היו"ר ע. גוברין:
אני מביין שזה"כ בן-אהרן אינו מתנגד לחייב
את הצדדים לתת תשובה מנומקת, אבל הוא
מציע למחוק את המלים "בעל-פה או בכתב", כי לפעמים זה עלול להכביד על
איזה צד.

נדמה לי, לפי הדיון שהיה, שהחברים שכתו
במה אנו עוסקים. לפי חוק זה אפשר להכריז על שביתות ועל השבתות
כמה שאחה רוצה, אין כל הגבלה ואיסור. אבל מהו ההגיון של החוק הזה?
אם מילתו אומר שבביתות והשבתות אסורות - יש בזה נזק, ואינני חושב
שיושב פה מישהו שרוצה לרוצץ את החוק, כי חוק רצוף יהיה הרבה יותר גרוע.
לחוק זה יש מטרה עצומה בחיים דמוקראטיים: החוק מטיל על המעלה
לתווך במקרה של סכסוך ואני רוצה להדגיש שיש גם מקרים שמסחכסכים
בשביתה או בהשבתה, למרות שאינם להזטים כל-כך, ואז יש אפשרות של מוצא.
אז עלינו לאפשר למתווך לפעול, כך שהאיבור והצדדים יוכלו להתחשב בו.

לסעיף 7 (1) לא שמעתי הערות. אשר לסעיף
7 (2) אינני מתנגד לחוק את המלים "בעל פה או בכתב".

י. ריפתיין:
הצגתי שאלה לנציגי משרד העבודה ולא קיבלתי
תשובה עליה. ואלתי: הרי מתן תשובה מנומקת
היא לטובת הטוען, איזה ענין יש לקבוע בחוק זה חובה לתת תשובה מנומקת?

היו"ר ע. גוברין:
אשר לסעיף 7 (3) אני מסכים שיש להקדים
את נציגי ארגוני העובדים וארגוני
המעבידים על פני המומחים.

א. רימלט:
לפעמים יש סכסוך עבודה על נורמות יצור.
אז את מי צריך לשאול בענין נורמות? -
ברור שצריך לשאול את מומחי היצור. חה"כ ריפתיין אומר שהוא עושה טובה
לחוק ומוכן להשאיר את המומחים, אבל יש סכסוכים שהמומחים צריכים
לקבוע בהם.

היו"ר ע. גוברין:
אני מכיר עשרות סכסוכים בהם הקובלים הם
מומחים.

אשר למלים "רשאי" ו"חייב", מלים אלה
תמיד עוררו ויכוח ותמיד כתבנו "רשאי" במקום "חייב". אינני חושב
שאנחנו צריכים לעשות כעת מהפכה שלימה ולכתוב "חייב".

אשר לסעיף 7 (4) אני סבור שאם לא נשאיר
סעיף זה לא יסאר כלום. אותי מפליאה העמדה של כמה חברים שהם בעד
בוררות חובה או חובת תווך, ודווקא הם מתנגדים לסעיף זה. ניקח לדוגמה
סכסוך הכי רגיל, המעביד טוען: לא הבטחתי זאת בחוזה והפועלים קוצנים:
זה רשום אפילו בספרים, תראו שזה אמנם רשום. אם אנחנו נטלול מהמתווך
את האפשרות לחקור בספרים, אז מה הוא יעשה? איזה אדם רציני יסכים
להיות מתווך? אני חושב שמי שמכבד את עצמו לא יסכים. פה כתוב ששר
העבודה רשאי לקחת על עצמו את תפקיד התווך; איזה שר, באיזו מדינה
שהיא, יקבל על עצמו תווך כזה?

מ. קלמר:
אני מבין שיש כלפי נותני העבודה איזו הומרה
בזה שמאפשרים למוותך לעיין בכל הספרים;
האם אי-אפשר להגדיר באיזה סכסוך הוא כן יכול לבקש את כל החומר ובאיזה
לא? יכול להיות שיש סכסוכים בהם אין צורך לעיין בכל הספרים, אולי
אפשר למצוא איזו פורמולה מגבילה.

מר בר-ניב:
לפי דעתי לא תפגע המטרה אם בסעיף 7 (4),
בסוף, תבואנה המלים "במידה שזה נוגע
לנושא הסכסוך".

לפי דעתי נגע חה"כ הראל בשאלה יסודית:
האם זו חקירה או תווך. באנגליה קוראים לזה "ועדות חקירה" וממנים
אותן לפי חוקהדומה לפקודת ועדות החקירה שלנו. ההנחה היא שהכלי

היעיל ביותר הוא קביעת עובדות. לכן רואים כחפיק הראשון על המתווך לקבוע את העובדות, כי זה מונע גם אי-הבנות. לכן אין הבדל בין מתווך לבין חוקר; המתווך חוקר לעם תווך.

הה"כ ריפתין שאל לכוונת סעיף 7 (2). במקרה של בוררות, אם אני הובע 100 ל"י והצד השני אומר "לא" ואינו מוכיח - הוא הפסיד. אולם התווך אינו נגמר בפסק-דין מחייב - או שמגיעים לעמק השווה או שהמתווך קובע: היתה הצעה כזו, דחו אותה, אז הצדדים עצמם מסוגלים יותר לשקול. אילו היתה בוררות לא היה צורך בסעיף זה, כי אז יש פסק-דין. נניח שהעו בדיט דורשים 15 ימי חופש, ונותן העבודה עונה: אינני מסכים. לעומת זאת אם הוא יאמר: אינני מסכים מפני שבמפעלים מקבילים מקובל לחת לא 15 אלא 13 ימי חופש - אז זה נימוק. או נניח שהמעביד דוחה דרישה מסוימת מתוך זה שמאבד הכלכלי קשה ואם המתווך לא הביא את הצדדים לעמק השווה אז התפוצץ התווך. אחרי כן מתפרט הדו"ח והציבור חשוקל מי היה הצודק.

אשר לשאלה להטיל חובה על המתווך לשמוע את נאיגי ארגוני העובדים יש כאן טעות. בסכסוכים מסויימים ארגוני העובדים אינם צד, אז לא מחעוררת שאלה זו. אבל יש מקרים שיש סכסוך באיזה מקום עבודה קטן, בלתי מאורגן, ויכול המתווך במקרה כזה לומר: אמנם האגוד המקצוע אינו מייצג עובדים אלה, הוא אינו יכול להיות צד, אבל אני רוצה לשמוע את מזכיר האגוד המקצועי שיחן את חוות דעתו אין נוהגים בטוח זה במקומות עבודה מאורגנים.

א. כהן: האם בארצות קפיטאליסטיות יש זכות לפקיד ממטלתי לחקור ולעיין בספרי מפעל פרטי?

מר בר-ניב: בכל החוקים האלה הסעיף הראשון נותן אפשרות למתווך לבדוק את כל הספרים לאימות. הטענות של הצדדים. זה ישנו בהרבה ארצות, לא בכל הארצות.

לבסוף אני רוצה להפנות את השומת-לב חברי הוועדה לסעיף 13 האומר שהעובר על הוראות סעיף קטן (א) - הדין בסודיות - דינו מאטר שנה או קנס אלף לירות. העונש המוטל על הפרת סודיות הוא אוחו עונש המוטל היום על עובד מדינה על הפרת סודות מדינה שידועים לו.

א. כהן: רצוי שימצאו לנו חומר כיצד נוהגים בארצות אחרות בקשר עם הקירת המצב הכלכלי של המפעל.

היו"ר ע. גוברין: היות והחברים דורשים חומרים הנוגע לסעיף קטן (4) לא אצביע עכשיו סעיף 7.

א. וילנסקה: בסעיף 7 (4) צריך לומר "העשויים" במקום "העלולים".

היו"ר ע. גוברין: אני מבין שיש הסכמה לחוק את המלים "בעל פה או בכתב" בסעיף 7 (2).

היות ונצטברו הרבה חוקים לדיון בוועדת העבודה ואנחנו נמצאים בפייגור מסווע, אני מציע שהוועדה תקיים שתי ישיבות לשבוע, במשך כמה שבועות.

הוחלט לקיים שתי ישיבות בשבוע הבא: אחת ביום ב', בשעה 11.00 ואחת ביום ד' בשעה 8.30.

הישיבה ננעלה בשעה 10.30.